

Школска 2023/2024. година

Републичко такмичење ученика гимназија и средњих стручних школа

Књижевна олимпијада

Други разред

Шифра: _____

1.	Повежи имена јунака са делима из којих потичу тако што ћеш на линије написати одговарајући број. Име једног дела је вишак. а) Давид Узловић _____ б) Давид Штрбац _____ в) Вотрен _____ г) Стива Облонски _____	1. <i>Јазавац пред судом</i> 2. <i>Ана Карењина</i> 3. „Глава шећера” 4. <i>Чича Горио</i> 5. „Туга”
2.	Заокружи слово испред примера у којем постоји опкорачење. а) „Све је тако тихо. И у мојој души Продужено видим ово мирно море.” б) „Код вас је пролеће. Дошле су вам ласте. Оживеле воде, ђурђевак и руже.”	в) „У Милице дуге трепавице, Прекриле јој румен јагодице, Јагодице и бијело лице.”
3.	Заокружи три слова испред парова који припадају истој књижевној врсти. а) „Беседе шајкашима”, „О причи и причању” б) „Хасанагиница”, „Женидба Душанова” в) <i>Антигона, Ромео и Јулија</i> г) „Похвала кнезу Лазару”, „Хвала сунцу, земљи, трави” д) <i>Ана Карењина, Доротеј</i>	
4.	Допуни наредне дефиниције. а) _____ је облик приповедања у којем се неизречене мисли јунака наводе у форми управног говора. б) _____ је поступак којим се приповедање обликује као верно преношење усменог казивања. Нарочито је чест у реализму.	
5.	У наредном низу подвуци наслове два дела која су исприповедана у 1. лицу. „Данга”, „Поварета”, „Ана Карењина”, „Пут Алије Ђерзелеза”, „Кад су цветале тикве”.	

6.	<p>Заокружи слова испред стилских фигура које нису употребљене у наредној строфи.</p> <p>„Ој, вечери, о слатко чекање, О, ви, ноћи, моји бели дани, О, ви, дани, а са два сунашца, Де сте јако, де је злато моје?”</p> <p>а) апострофа б) метафора в) реторско питање г) иронија д) асиндет њ) контраст</p>	
7.	<p>Препознај о ком јунаку је наредни одломак, па заокружи слово испред његовог имена.</p> <p>„Упио је некако женску нарав. Научио је од женских штрикати, вести. Кад је којој требало да конце у клупче завија, његове руке служиле су за мотовило. Ако је у позоришту, на балу, на мајалесу, – све са дамама. [...] Госпођа Матилда исто потврђује и каже: боље да је женском рођен.”</p> <p>а) Санчо Панса б) Евгеније Оњегин в) Вронски г) Шамика Кирић д) Андреас Сам</p>	
8.	<p>У наредном низу подвуци три одлике романтизма.</p> <p>УГЛЕДАЊЕ НА АНТИКУ; ДОМИНАЦИЈА ПРОЗЕ; КУЛТ ПРИРОДЕ; СВЕТСКИ БОЛ; СЕОСКА ПРИПОВЕТКА; ТИПСКИ ЈУНАЦИ; НАДАХЊИВАЊЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ</p>	
9.	<p>Заокружи слово Т поред тачних, одн. Н поред нетачних тврдњи.</p> <p>а) У делима Милована Глишића нема фантастичних елемената. Т Н</p> <p>б) Приповетка „Пилипенда” Сима Матавуља у поднаслову има одређење „Са далматинског острва”. Т Н</p> <p>в) Међу најзначајнија дела Бранислава Нушића убрајају се комедије <i>Лажа и паралажа</i> и <i>Родолупци</i>. Т Н</p> <p>г) Лаза Лазаревић оставио је иза себе свега девет приповедака. Т Н</p>	
10.	<p>Заокружи слово испред појма на који се односи наредна дефиниција.</p> <p>Смисао за комично који може бити својство како књижевног дела тако и појединца, и који се огледа у способности да се у различитим ситуацијама препозна или језички уобличи њихова смешна страна (каламбуром, досетком, анегдотом или неким другим типичним изражајним средством).</p> <p>а) сарказам б) сатира в) хумор г) иронија д) гротеска</p>	

11.	<p>У наредном низу подвуци имена јунака који се не јављају у приповеци „Данга”.</p> <p style="text-align: center;">КОЉБ, ТАЉБ, КРЕОНТ, ЛЕАР, ЛАЕРТ</p>	
12.	<p>Прочитај наредни опис па одреди о којем делу је реч.</p> <p>Радња овог епског дела везује се за приморске крајеве. Главни динамички мотив у приповеци јесте повратак главног јунака кући и откривање да никада не може бити са вољеном женом. Јунакова мајка игра важну улогу у радњи.</p> <p>а) „Ропство Јанковић Стојана” б) „Поварета” в) <i>Доротеј</i> г) <i>Одисеја</i> д) „Ветар”</p>	
13.	<p>Допуни исказ.</p> <p>У народној епској песми „Бановић Страхиња” јунак се отискује на пут да би се обрачунао са Влах Алијом и успут среће дервиша. У разговору са њиме откривају се појединости важне за карактеризацију главне личности. Овај поступак (успоравање епске радње и одлагање њеног исхода) назива се _____ . Скретање са главног тока и заокружена целина у оквиру радње која настаје применом тог поступка назива се _____ .</p>	
14.	<p>У наредним стиховима из различитих дела изостављена је једна реч. (У питању је иста реч, употребљена у истом облику.) Одреди о којој се речи ради, па поред стихова наведи наслове дела из којих потичу и имена њихових аутора.</p> <p>а) Реч која недостаје: _____ .</p> <p>б) „Ах, ----- пребједна! Сви тебе презрели, и соседи и друзи већ те оставили.” _____</p> <p>в) „Востани, -----, востани, царице!” _____</p>	
15.	<p>Пажљиво прочитај наредни одломак из <i>Госпође министарке</i> Бранислава Нушића. У њему постоји једна грешка. Подвуци погрешно наведену реч и одговори на захтев испод задатка.</p> <p>„СИМА ПОПОВИЋ ЖИВКА, његова жена ЈУЦА, кћи [...].”</p> <p>На подвученом месту треба да стоји: _____ .</p>	
16.	<p>Пажљиво прочитај наредни текст па одреди о ком писцу је реч.</p> <p>Припадао је групи песника и филолога који су се окупљали око Вука Стефановића Караџића, такозваном Бечком књижевном кругу. Надахњивао се европским узорима свога доба и грађанском лириком. Његова прва збирка допринела је победи Вукове идеје о увођењу народног језика у књижевност. Ове године навршава се две стотине година од његовог рођења.</p> <p>Име и презиме аутора: _____ .</p>	

17.	<p>Прочитај наредни одломак па одговори на захтеве испод текста.</p> <p>„О дјевице чисте и благе, ке врх горе славне и свете слатком власти пјесни драге свијем пјевоцим наричете нареците сад и мени [...]”</p> <p>А. У наведеном одломку епски песник зазива „дјевице чисте и благе” одн. _____ (назив митских фигура). Б. Ова епска техника назива се: а) евокација; б) интерференција; в) инвокација; г) конотација. (Заокружи слово испред тачног одговора.)</p>	
18.	<p>Подвуци по једну тачну опцију у сваком исказу.</p> <p>а) Трохеј / дактил је метричка стопа коју чине један наглашен и један ненаглашен слог. б) Бајроновски јунак / реалистички јунак типичан је представник свога времена и друштвене средине из које потиче, при чему се уверљивост постиже најчешће психолошком и социјалном карактеризацијом. в) Комедија карактера / интриге је врста комедије у којој су основни покретач радње преувеличане мане и пороци појединца. г) Сеоска / психолошка приповетка је жанр чијим се родоначелником у српској књижевности сматра Лаза Лазаревић.</p>	
19.	<p>Прочитај одломак па заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„ – Мамо!... мени се... допада ова девојка! – Красно дете! Разиђе се дим у соби. Нека давно невиђена светлост сину, и све замириса надом и поуздањем. Ваљало је хитати. Ја сам увек разумевао своју матер, па и сад сам разумео да треба сад, и то одмах, кидати: – Да их зовнем? – и ја поскочих вратима.”</p> <p>Наведени одломак пример је које врсте карактеризације јунака?</p> <p>а) друштвене; б) психолошке; в) физичке; г) етичке.</p>	
20.	<p>У наредном одломку одреди врсту строфе, стиха и риме. Називе напиши на линијама.</p> <p>„Јарко сунце седа, Травка њега гледа Оборена лица А пуна сузица.”</p> <p>Врста строфе: _____; врста стиха: _____; Врста риме: _____.</p>	

Тест прегледали: _____

Број бодова: _____

	Решења: Други разред – Републички ниво такмичења	Напомене
1.	а) 3; б) 1; в) 4; г) 2	Све тачно – 1 бод.
2.	а)	1 бод
3.	а); в); д)	1 бод
4.	а) унутрашњи монолог; б) сказ	Оба тачна – 1 бод.
5.	„Данга”, <i>Кад су цветале тикве</i>	1 бод
6.	г); д)	Оба тачна – 1 бод.
7.	г) Шамика Кирић	1 бод
8.	<u>КУЛТ ПРИРОДЕ; СВЕТСКИ БОЛ НАДАХЊИВАЊЕ НАРОДНОМ ТРАДИЦИЈОМ;</u>	Све тачно – 1 бод (Не признаје се уколико је подвучено било шта осим предвиђених одговора.)
9.	а) Н ; б) Н ; в) Н ; г) Т	Три или четири тачна – 1 бод.
10.	в) хумор	1 бод
11.	КРЕОНТ, ЛАЕРТ	Све тачно – 1 бод
12.	б) „Поварета”	1 бод
13.	ретардација, епизода (дигресија)	Оба или 1 тачан одговор – 1 бод.
14.	а) Србије б) Захарија Орфелин, „Плач Србији” в) Доситеј Обрадовић, „Пјесна на инсурекцију Србијанов” („Востани Србије”)	Све тачно – 1 бод.
15.	<u>ЈУЦА</u> ; Дара	Оба тачна – 1 бод
16.	Бранко Радичевић	1 бод
17.	А. музе Б. в) инвокација	Оба тачна – 1 бод
18.	а) <u>трохеј</u> ; б) <u>реалистички јунак</u> ; в) <u>комедија</u> <u>карактера</u> ; г) <u>психолошка приповетка</u>	Три или четири тачна – 1 бод.
19.	б) психолошке	1 бод
20.	катрен; шестерац; парна (паралелна рима)	Све тачно – 1 бод.